

Rok II. Maj—Czerwiec 1934 Nr. 11-12

MIESIĘCZNIK

ORGAN KRAKOWSKIEGO OKRĘGU ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

Redaguje Komitet.

Treść:

KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 43 — TEL. 133-60

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Rok II. Maj—Czerwiec 1934. Nr. 11-12

ZNP

MIESIĘCZNIK
ORGAN KRAKOWSKIEGO OKRĘGU ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
Redaguje Komitet

Od Redakcji i Zarządu.

Dzisiejszy numer wydajemy za maj i czerwiec i na nim kończymy pierwszy rok wydawnictwa. Musimy stwierdzić, że nakreślony w założeniu pisma program naszej pracy całkowicie został spełniony. Organ ZNP był rzeczywistym informatorem naszych poczynań zawodowych i organizacyjnych, który w krótkich i rzeczowych referatach dawał wskazówki postępowania w tych wielkich a z błyskawiczną szybkością po sobie następujących zmianach. Nie umieszczaliśmy artykułów pedagogicznych i społecznych, wychodząc z założenia, że w artykuły te obfituje nasza bogata prasa związkowa, a stwarzanie nowego aparatu redakcyjnego w tym celu, zwiększy wydatki a ogółu naszych Czytelników nie zadowolni. Na Zgromadzeniu Okręgowem, Okręgu krakowskiego, które odbędzie się dopiero w miesiącu wrześniu wspólnie z Okręgiem kieleckim sprawa organu naszego będzie ujęta w osobnym referacie i poddana szczegółowej dyskusji. Z tego też względu sprawozdanie z dotychczasowej działalności Okręgu krakowskiego nie wyjdzie w miesiącu czerwcu, ale w sierpniu i zostanie wszystkim Członkom w okręgu rozesłane. Prosimy zatem Ogniska: Biała, Biecz, Brzostek, Chrzanów, Czchów, Czernichów, Dąbrowa, Jaźwiny, Jordanów, Krościenko, Mogilany, Mszana Dolna, Nowy Sącz, Nowy Targ, Podegrodzie, Radłów, Ropczyce, Sędziszów, Skawina, Sucha, Trzciana, Wadowice, Wielopole Skrzyńskie, Wietrzychowice, Wiśnicz Nowy, Żmigród, aby **uzupełnienie sprawozdań** natychmiast nadesłali w myśl okólnika jaki do wszystkich Ognisk w Okręgu został rozesłany.

Wszystkim zaś Członkom przypominamy, by Ci, którzy dotychczas nie wypełnili kartki (okładka ZNP za kwiecień b. r.) z wykazem pracy społecznej — w tych dniach ją nadesłali (nalepić znaczek pocztowy za 20 gr). Dajemy wiele

pracy i wysiłku materjalnego a przez zarejestrowanie w Organizacji, będziemy mogli wskazać Społeczeństwu, że oprócz pracy w szkole jesteśmy pierwszymi w pracy społeczno-oświatowej.

Jeszcze raz przypominamy, że wszelkie pisma w sprawach zawodowych i organizacyjnych powinny być adresowane na Okręg a nie na nazwiska poszczególnych osób w Okręgu, gdyż listy te są odbierane z opóźnieniem a jako prywatna korespondencja nie mogą być rejestrowane i załatwiane w należytym terminie.

R. Serkowski sekretarz. **Wł. Sienko** prezes.

Awanse i zaszeregowania.

Celem ułatwienia kolegom obliczenia daty, kiedy przejdą do wyższych grup na podstawie obecnie obowiązujących przepisów uposażeniowych, podajemy dwie tabele, w których te daty są podane.

Tabela A odnosi się do nauczycieli posiadających tylko kwalifikacje zasadnicze (egz. dojrzałości i egz. praktyczny);

Tabela B, do tych, którzy oprócz kwalifikacyj zasadniczych mają jeszcze t. zw. egzamin zawodowy (W. K. N. egz. wydz.) a więc do tych, którzy na podstawie art. 45 ustawy uposażeniowej z r. 1923 otrzymali 30 mnożnych.

W przyszłości podamy jeszcze tabelę dla absolwentów Instytutów i posiadających studja wyższe.

Załączone tabele są ułożone tak, że znalezienie w nich poszukiwanej daty nie powinno nastręczać żadnych trudności.

1. **Rok rozpoczęcia służby** jest w pierwszej rubryce. Podany jest on pełnemi latami, albowiem czy ktoś rozpoczął służbę 2 stycznia, czy 31 grudnia danego roku, to jest dla sprawy obojętne, ponieważ § 33 rozporządzenia Rady Ministrów z 19 grudnia 1933 (Dzien. Ustaw R. P. Nr. 102, poz. 781) powiada, że przesunięcie do wyższej grupy uposażenia może nastąpić tylko w dniu 1 stycznia roku następującego po spełnieniu się warunków wymaganych do awansu automatycznego. Wyjątkową jest zatem data tylko 1 stycznia jako początek służby i dlatego jeśli ktoś rozpoczął pracę zawodową 1 stycznia 1912 to dat potrzebnych będzie szukał w r. poprzednim t. j. 1911. Dla tego zaś, który rozpoczął służbę 2 stycznia lub w innym dniu całego roku 1912 dat potrzebnych należy szukać pod rocznikiem 1912.

2. **Grupa uposażeniowa** rozpada się na dwie rubryki wskazujące uposażenie 1 stycznia 1934 (według dawnych przepisów uposażeniowych) i 1 luty 1934 (według przepisów obecnie obowiązujących).

Roczniki zatem 1910 i 1919 są podwójne, ponieważ nauczyciele, którzy zaczęli służbę w I półroczu (styczeń-czerwiec) 1910 i 1914 doszli 1 stycznia 1934 do grupy VII wzgl. VIII, zaś ci, którzy ją zaczęli w II półroczu (lipiec-grudzień) 1910 i 1919 otrzymali 1 stycznia 1934 uposażenie grupy VIII wzgl. IX. Druga część tej samej rubryki jest poziomo podwójna i zawsze górny rząd odnosi się do tych, którzy przy ostatniem zaszeregowaniu **zatrzymali** dawną grupę, a dolny do tych, którzy **spadli** do grup niższych. W tabeli zatem A przy każdym roczniku podane są daty w rzędzie górnym w myśl § 58 i 15, a w rzędzie dolnym w myśl § 49 rozporządzenia Rady Ministrów; w tabeli B rząd górny uwzględnia postanowienia § 58 i 16, a rząd dolny § 50 tegoż rozporządzenia.

Roczniki 1928 i młodsze mają tylko jedne rzędy poziome ponieważ nikt z nauczycieli nie przeszedł 1 lutego 1934 r. z grupy X do XI i dlatego do nich nie mają zastosowania postanowienia § 49 i 50 rozp. Rady Ministrów.

3. **Przejście do wyższej grupy.** W rubrykach następnych podane są lata, w których dany nauczyciel przejdzie do grupy IX, VIII, VII i VI przyczem lata odnoszące się do grupy VI podane są w nawiasach dlatego, że do przejścia do tej grupy musi się mieć nietylko potrzebną ilość lat służby, ale i uznanie władzy (§ 15 i § 16 Rozp. Rady Min.).

Przykłady:

Nauczyciel bez kwalifikacyj dodatkowych pełni służbę bez przerwy od 1. IX. 1915. 1 lutego 1934 spadł z grupy VIII do IX: przejdzie 1 stycznia 1935 do grupy VIII a 1 stycznia 1942 do grupy VII (**Tabela A**).

Nauczyciel posiadający W. K. N. pełni służbę bez przerwy od 1. IX. 1919 i 1 1. II. 1934 zatrzymał grupę IX, przejdzie do grupy VIII — 1. I. 1938, do gr. VII — 1. I. 1944, a do VI może przejść 1. I. 1950. (**Tabela B**).

Nauczyciele, którzy mieli przerwy w służbie i którym czas służby przed przerwą zaliczono, muszą najpierw obliczyć początek służby wsposób następujący:

Nauczyciel bez kwalifikacyj dodatkowych miał służbę od 1. IX. 1910 do 30. VI. 1912 i od 1. VIII. 1915 do 30. VI. 1920, potem znowu miał przewę, aż wreszcie 1. IX. 1923 wstąpił ponownie do zawodu nauczycielskiego i pozostaje w nim do chwili obecnej bez przerwy, a czas służby przed przerwą został przez Ministerstwo W. R. i O. P. Kuratorium, wzgl. Komisję weryfikacyjną **zaliczony.** Czas od 1. IX. 1910 do 30. VI. 1912 wynosi 1 rok i 10 miesięcy, czas od 1. VIII. 1915 do 30. VI. 1920 — 4 lata i 11 miesięcy, czyli razem 6 lat i 9 miesięcy. Datę więc ostatniego wstąpienia do służby t. zn. 1. IX. 1923 należy przesunąć wstecz o 6 lat i 9 miesięcy,

Tab. A.

Początek służby w roku	Grupa uposaż. I/I. 1934	Grupa uposaż. I/II. 1934	Przejdzie do grupy IX. 1 stycznia roku	Przejdzie do grupy VIII. 1 stycznia roku	Przejdzie do grupy VII. 1 stycznia roku	Przejdzie do grupy VI. 1 stycznia roku
1900	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1901	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1902	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1903	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1904	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1905	VII	VII	—	—	—	(1936)
		VIII	—	—	1935	—
1906	VII	VII	—	—	—	(1937)
		VIII	—	—	1935	—
1907	VII	VII	—	—	—	(1938)
		VIII	—	—	1936	—
1908	VII	VII	—	—	—	(1939)
		VIII	—	—	1937	—
1909	VII	VII	—	—	—	(1940)
		VIII	—	—	1937	—
1910	VII	VII	—	—	—	(1941)
		VIII	—	—	1937	—
	VIII	VIII	—	—	1935	(1941)
		IX	—	1935	1937	—
1911	VIII	VIII	—	—	1936	(1942)
		IX	—	1935	1938	—
1912	VIII	VIII	—	—	1937	(1943)
		IX	—	1935	1939	—
1913	VIII	VIII	—	—	1938	(1944)
		IX	—	1935	1940	—
1914	VIII	VIII	—	—	1939	(1945)
		IX	—	1935	1941	—
1915	VIII	VIII	—	—	1940	(1946)
		IX	—	1935	1942	—

Tab. A.

Początek służby w roku	Grupa uposaż.		Przejdzie do grupy			
	I/I.	I/II.	IX.	VIII.	VII.	VI.
	1934		1 stycznia roku			
1916	VIII	VIII	—	—	1941	(1947)
		IX	—	1936	1943	—
1917	VIII	VIII	—	—	1942	(1948)
		IX	—	1937	1944	—
1918	VIII	VIII	—	—	1943	(1949)
		IX	—	1938	1945	—
1919	VIII	VIII	—	—	1944	(1950)
		IX	—	1939	1946	—
	IX	IX	—	1938	1944	(1950)
		X	1935	1938	1945	—
1920	IX	IX	—	1939	1945	(1951)
		X	1935	1939	1946	—
1921	IX	IX	—	1940	1946	(1952)
		X	1935	1940	1947	—
1922	IX	IX	—	1941	1947	(1953)
		X	1935	1941	1948	—
1923	IX	IX	—	1942	1948	(1954)
		X	1935	1942	1949	—
1924	IX	IX	—	1943	1949	(1955)
		X	1935	1943	1950	—
1925	IX	IX	—	1944	1950	(1956)
		X	1936	1944	1951	—
1926	IX	IX	—	1945	1951	(1957)
		X	1937	1945	1952	—
1927	IX	IX	—	1946	1952	(1958)
		X	1938	1946	1953	—
1928	X	X	1938	1947	1953	(1959)
1929	X	X	1939	1948	1954	(1960)
1930	X	X	1940	1949	1955	(1961)
1931	X	X	1941	1950	1956	(1962)
1932	X	X	1942	1951	1957	(1963)
1933	X	X	1943	1952	1958	(1964)
1934	X	X	1944	1953	1959	(1965)
1935	—	—	1945	1954	1960	(1966)

Tab. B.

Początek służby w roku	Grupa uposaż.		Przejdzie do grupy			
	I/I.	I/II.	IX.	VIII.	VII.	VI.
	1934		I stycznia roku			
1900	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1901	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1902	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1903	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1904	VII	VII	—	—	—	(1935)
		VIII	—	—	1935	—
1905	VII	VII	—	—	—	(1936)
		VIII	—	—	1935	—
1906	VII	VII	—	—	—	(1937)
		VIII	—	—	1935	—
1907	VII	VII	—	—	—	(1938)
		VIII	—	—	1935	—
1908	VII	VII	—	—	—	(1939)
		VIII	—	—	1936	—
1909	VII	VII	—	—	—	(1940)
		VIII	—	—	1936	—
1910	VII	VII	—	—	—	(1941)
		VIII	—	—	1936	—
	VIII	VIII	—	—	1935	(1941)
		IX	—	1935	1936	—
1911	VIII	VIII	—	—	1936	(1942)
		IX	—	1935	1937	—
1912	VIII	VIII	—	—	1937	(1943)
		IX	—	1935	1938	—
1913	VIII	VIII	—	—	1938	(1944)
		IX	—	1935	1939	—
1914	VIII	VIII	—	—	1939	(1945)
		IX	—	1935	1940	—
1915	VIII	VIII	—	—	1940	(1946)
		IX	—	1935	1941	—

Tab. B.

Początek służby w roku	Grupa uposaż.		Przejdzie do grupy			
	I/I.	I/II.	IX.	VIII.	VII.	VI.
	1934		1 stycznia roku			
1916	VIII	VIII	—	—	1941	(1947)
		IX	—	1935	1942	—
1917	VIII	VIII	—	—	1942	(1948)
		IX	—	1935	1943	—
1918	VIII	VIII	—	—	1943	(1949)
		IX	—	1936	1944	—
1919	VIII	VIII	—	—	1944	(1950)
		IX	—	1937	1945	—
	IX	IX	—	1935	1944	(1950)
		X	1935	1936	1944	—
1920	IX	IX	—	1936	1945	(1951)
		X	1935	1937	1945	—
1921	IX	IX	—	1937	1946	(1952)
		X	1935	1938	1946	—
1922	IX	IX	—	1938	1947	(1953)
		X	1935	1939	1947	—
1923	IX	IX	—	1939	1948	(1954)
		X	1935	1940	1948	—
1924	IX	IX	—	1940	1949	(1955)
		X	1935	1941	1949	—
1925	IX	IX	—	1941	1950	(1956)
		X	1935	1942	1950	—
1926	IX	IX	—	1942	1951	(1957)
		X	1936	1943	1951	—
1927	IX	IX	—	1943	1952	(1958)
		X	1937	1944	1952	—
1928	X	X	1935	1944	1953	(1959)
1929	X	X	1936	1945	1954	(1960)
1930	X	X	1937	1946	1955	(1961)
1931	X	X	1938	1947	1956	(1962)
1932	X	X	1939	1648	1957	(1963)
1933	X	X	1940	1949	1958	(1964)
1934	X	X	1941	1950	1959	(1965)
1935	—	—	(1941)	(1951)	1960	(1966)

a więc dzień 1 listopada 1916, będzie początkiem służby, od której oblicza się daty poszukiwane według tabeli A.

Jeżeli zaś ktoś rozpoczął służbę 1. IX. 1920 i przerw w niej nie miał, ale w ciągu tej służby miał 1 rok **urlopu bezpłatnego** w sprawach osobistych lub na W. K. N., wówczas datę 1. IX. 1920 należy przesunąć na dzień 1. IX. 1921 i odszukiwać w tabelach dalszych dat.

Najwyższa grupa. Do VI grupy uposażeniowej mogą być przesunięci tylko ci nauczyciele, którzy w dniu 1 lutego 1934 zatrzymali dawną grupę (górny rząd w tabeli A i B). Ci zaś, którzy spadli do niższej grupy uposażenia mają nazawsze awans do VI grupy wstrzymany. Odnosi się to do tych, którzy rozpoczęli pracę między rokiem 1900 a 1928.

Wład. Sienko.

Szkoła a wyroby polskie.

W związku z rozesłaną do szkół jednodniówką Głosu przemysłowo-handlowego i zawartem w niej artykułem o paście do obuwia Erdal otrzymaliśmy od firmy „CHEMIMETAL" Sp. Akc. w Krakowie, producentki pasty do obuwia marki Erdal, zaświadczenie Związku Przemysłowców w Krakowie z dnia **3 listopada 1933 r.** które stwierdza, że firma Chemimetal nie ma nic wspólnego z niemiecką firmą, produkującą pastę do obuwia tej samej marki i nie stoi do niej w żadnym stosunku. W przedsiębiorstwie niema udziałów niemieckich i firma Chemimetal nie zatrudnia ani jednego urzędnika lub robotnika obywatela niemieckiego.

Powyższe notujemy z obowiązku, nie mogąc dopuścić do przedstawienia firmy krajowej przez czynniki nieobjektywne w świetle fałszywem wśród nauczycielstwa i młodzieży szkolnej.

Szkoła jest instytucją wychowawczą i nie może stać się terenem załatwienia porachunków pomiędzy dwoma konkurentami.

L. 3157/33/8 Kraków, dnia 3 listopada 1933 r.

Zaświadczenie.

Po zbadaniu stosunków w firmie Spółka Akcyjna dla Przemysłu chemicznego i metalowego „Chemimetal" w Krakowie (fabryka w Zawierciu) stwierdziliśmy:

Przed szeregiem lat firma kupiła nazwę marki „Erdal" od szwajcarskiej firmy. Z niemiecką firmą, która produkuje pastę do obuwia pod tą samą nazwą marki, firma „Chemimetal" nie pozostaje w żadnym związku. Z dokumentów wynika, że nie tylko zarząd, ale również udziałowcy są w przeważającej części polakami, udziałów obywateli niemieckich wogóle niema. Firma ta nie zatrudnia również ani jednego urzędnika lub robotnika obywatela niemieckiego.

Przed zgórą dziesięciu laty firma „Chemimetal" zadokumentowała swoje jaknajbardziej wrogie stanowisko wobec niemieckiej firmy Erdal, ostrzegając publicznie w gazetach przed kupnem niemieckiego towaru.

Za Związek Przemysłowców w Krakowie:

Dyrektor: *Dr Jaroszyński.* Wicedyrektor: *T. Spitzer*

Z życia organizacyjnego.

W Ognisku krakowskiem został w dniu 5 maja b. r. wybrany nowy zarząd w następującym składzie:

Prezes: Stan. Hojak ; zastępca prez.: Wład. Wiśniewski; sekret.: Dr. M. Pawłowski; zast. sekr.: Jan Piotrowski; skarbnik: Zygm. Barta; zast. skarb.: Fr. Młyniec. Członkowie Wydziału: Dziedzic Jan, Dr. Florczyk Piotr, Gryboś Ludwik, Gawrzyńska Teofila, Hejmo Wład., Kisza Jan, Serkowski Roman, Ścisławski Walery.

W dniu 19 maja na Nadzwyczajnem Walnem Zebraniu dyskutowano nad nowym statutem, składką i sprawozdaniem Zarządu Głównego. Poruczono wybranym delegatom na Walny Zjazd w Warszawie następujące wnioski:

1) Wstrzymanie się w tym roku ze zmianą statutu; 2) Wysokość i rozparcelowanie składki miesięcznej uzależnić od rzeczy najistotniejszych i koniecznych; 3) Agendy Zarządu Głównego skierować po linji obrony praw, samopomocy, warunków w pracy i solidarności związkowej; 4) Dążyć do zlikwidowania nierentujących się przedsiębiorstw; 5) Odprawę pośmiertną uzależnić od czasu przynależności organizacyjnej a nie od stosunków rodzinnych; 6) Żądania jawnej kwalifikacji pracy; 7) Przywrócenia dodatków mieszkaniowych dla nauczycielek mężatek; 8) Przyznania ulg kolejowych żonom emerytów.

Dr. M. Pawłowski sekr. **Hojak St.** prezes.

Szkoła im. Pr. St. Nowaka.

Rok upłynął, kiedy na zjeździe delegatów Okręgu w Krakowie **zapadła uchwała nazwania** 7-io kl. szkoły powszechnej w Padwi Narodowej **imieniem naszego** Prezesa **St. Nowaka.** Szkoła imienia naszego pierwszego bojownika **musi być** odpowiednio wyposażona i być **wzorem,** dlatego **opodatkowaliśmy** się dobrowolnie w myśl uchwały **po 1 zł.** Ponieważ szkoła jest w stadjum ostatecznego wykończenia i niedługo zbliża się chwila poświęcenia tej szkoły przy obecności Władz szkolnych, związkowych i naszego Prezesa, trzeba więc szkołę odpowiednio urządzić, dlatego apelujemy do Kolegów Związkowców, by w imię karności naszej organizacyjnej, dopełnili wykonania uchwały, wpłacając 1 zł do Zarządu Okręgu na ten cel.

Pamiętajcie Koledzy, że na tę skromną ofiarę z naszej strony, Czcigodny nasz bojownik o prawa szkolnictwa polskiego i o prawa nasze zasłużył w całej pełni. — pamiętajcie że to rocznica Jego 75-letnia.

Mamy pełną nadzieję, że tutaj prawdziwego Kolegi Związkowca z terenu Okręgu krakowskiego nie braknie, tutaj, gdzie ten znicz związkowy zatlał i rozbłysnął szeroko na całą wolną Polskę.

Program

czterotygodniowego kursu przygotowawczego do egzaminu praktycznego na naucz. szkół powszechnych, majacego się odbyć staraniem Krakowskiego Oddziału (Ogniska) Zw. N. P. w czasie od 18 czerwca do 14 lipca 1934 r.

Program kursu obejmie:

1) Psychologja pedagogiczna wraz z wiadomościami z logiki.
2) Omówienie współczesnych prądów pedagogicznych wraz z wiadomościami z socjologji wychowania.
3) Dydaktyka przedmiotów nauczania na podstawie programu szkół powszechnych.
4) Metodyka pierwszych lat nauczania.
5) Metodyka wyższych klas szkoły powszechnej.
6) Ustrój szkolnictwa i organizacja szkół powszechnych.
7) Administracja szkolna (kancelarja, przepisy szkolne, budownictwo szkolne, samorząd szkolny).
8) Wycieczki pedagogiczne i krajoznawcze: Wycieczka na Wawel; Wycieczka do Tyńca; Muzeum Narodowe; Las Wolski; Pałac Sztuki; Przedszkole i Żłóbek w Fabryce Tytoniu (wzorowo urządzone); Zwiedzenie Półkolonji szkół powsz. w parku Dra Jordana; Zwiedzenie kopalni soli w Wieliczce.
9) Informfacje dotyczące W. K. N.
10) Oświata pozaszkolna.

Na wykonanie programu wyznacza się 32 godzin tygodniow.

Wskazanem jest zaopatrzenie się: a) w podręczniki pedagogiczne, a mianowicie: Dr. H. Rowid: „Psychologja pedagogiczna", James: „Pogadanki psychologiczne", Devey: „Szkoła i dziecko". Nawroczyński: „Uczeń i klasa", Nawroczyński: „Zasady nauczania", Ziemnowicz: „Problemy wychowania współczesnego", Programy szkolne.

Kurs będzie się mieścił w gmachu szkoły im. Zb. Oleśnickiego, Rynek Kleparski 18.

Otwarcie Kursu 18 czerwca o godzinie 8 rano.

Opłata za kurs dla członków 40 zł. Zgłoszenia wraz z 10 zł zadatkiem przesyłać do 18 czerwca pod adresem: Ognisko Krakowskie, Rynek gł. 29.

Sekr. **Dr. M. Pawłowski.** Prezes **Stan. Hojak.**

Dział pedagogiczny.

Ośrodek informacyjny pracy organizacyjnej kierownika szkoły przy Zarz. Okręgu Zw. Naucz. Polsk. w Krakowie.

(Dokończenie)

Po odpowiedniem przygotowaniu pozwólmy dziecku pójść za wrodzonym mu instynktem, a uczynimy mu dostępną tę trudną dla młodego umysłu sztukę czytania i pisania. Czynny rozwój dziecka zależny jest w dużej mierze od umiejętnego wyzyskania przez szkołę instynktów: społecznego, posiadania, badania, instynktu tworzenia, kolekcjonowania i innych.

Pod naporem instynktów i kontaktu z otoczeniem drzemiące w umyśle dziecka myśli szukają wyrazu. O te właśnie myśli dziecka oprzeć się musi szkoła.

Metody zdaniowe, tak pomyślane, by zdaniem podstawowem — tak zwanem przez nas: zdaniem — podnietą, (opartem na przyrodzonych dziecku popędach) — pobudzały dziecko do uzewnętrzniania własnych myśli, staną się metodami najwięcej przystosowanemi do właściwości psychicznych dziecka.

W metodach wyrazowych niezawsze dziecko mówi od siebie — częściej używa rzeczy mechanicznej, abstrakcyjnej, wyuczonej. A dziecko powinno od siebie mieć coś do powiedzenia. Swoisty świat przeżyć dziecka domaga się własnego wyrazu, swoistej, własnej mowy dziecka. Pismo, użyte jako arkan wypowiedzenia się w takiej swoistej, własnej mowie, spełnia zadanie, jest treścią duszy dziecięcej. Jest wypowiedzeniem celem skomunikowania się.

Przy metodzie zdaniowej przez zdanie — podnietę sięga szkoła do własnej inicjatywy dziecka celem dania ujścia wewnętrznej energii dziecka.

Rezultaty pracy uwydatniają się w formie tak dobitnej, że dziecko samo może wydać sąd o swej pracy i doskonalić ją.

Instynkt naśladowczy i przystępność dla sugestji ułatwiają zadanie celowego zdania — podniety.

Zewnętrzny nakaz odwzorowania przy metodach wyrazowych, nieoparty na psychologji głębi, utrudnia rozwój normalny. Dziecko działa na rozkaz, przyzwyczaja się do wykonywania narzuconej pracy. Odzwyczaja się od własnej inicjatywy. Tak pomyślana praca staje się arkanem zadowalania cudzych rozkazów. Dziecko nie posiada własnego wyobrażenia, co mogłoby zrobić — metoda wyrazowa nie daje reflektywnej postawy. W metodzie wyrazowej dziecko (zwłaszcza w początkach) zależy od źródeł zewnętrznych, mechanicznych.

Natomiast, jeśli dziecko — jak w umiejętnie stosowanej metodzie zdaniowej — mówi od siebie, jest sobie samo krytykiem; sprawdza, czy rzeczywiście powiedziało pismem to, co chciało powiedzieć. Myśl jego wiąże się z treścią jego duszy.

W metodzie wyrazowej niejednokrotnie usuwa się od roboty, pozbywa się jej — w metodzie zdaniowej chętnie kontynuuje pracę.

Metoda zdaniowa sama w sobie jest sobie celem — a wyrazowa sprawia, że dziecko w klasach późniejszych dopiero zmaga się z próbami wypowiadania treści własnej duszy.

Pisanie metodą zdaniową płynie z potrzeby zetknięcia się wnętrza duszy dziecka ze światem zewnętrznym.

Pisanie metodą zdaniową nie jest czemś przemijającem, dziecko kontynuuje pracę, bo ma samorzutne zainteresowanie się zdobytą formą wypowiadania się. Zainteresowanie dla niej wynika z popędu porozumiewania się (wypowiedzenia się).

Przy metodzie zdaniowej dziecko czuje, że wzbogaciło warunki własnego życia. Zrozumiało, że pewne formy wypowiadania się podporządkowało swej umiejętności. Zaczyna rozumieć znaczenie własnej potęgi — pobudza własne siły do działania w kierunku odkryć coraz to bogatszych i swobodniejszych form wypowiadania się.

Przy metodzie zdaniowej fakty zewnętrzne, z któremi dziecko ma styczność, nabierają znaczenia specyficznego w stosunku do niego samego. Są mu najaktualniejsze, gdyż

są przesączone przez filtr jego osobistych popędów i uczuć, a właśnie metoda zdaniowa na popędach i uczuciach buduje podejście do dziecka. Instynktowny interes dziecka w kierunku zdobywania rozleglejszych form wypowiadania się stale się potęguje, rosną na ilość pobudki do coraz większego opanowania liter, zwłaszcza pod koniec przyswajania sobie umiejętności czytania i pisania. Pobudzenie nie jest przypadkowe lub narzucone, jak częstokroć w metodzie wyrazowej. Wypowiedzenie się musi wypływać z całości psychicznej postaci dziecka. To musi być integralna część życia dziecięcego, aby sięgała w jego głąb i wzmagała chęć wypowiedzenia się, a w całem podejściu musi tkwić jakaś konkretność, zgodna ze środowiskiem i rzeczywistością zewnętrznego i wewnętrznego życia dziecka.

Od metody zdaniowej należałoby żądać, by była dziecku sympatyczniejsza i łatwiejsza od wyrazowej. Trudności, które pokonać ma dziecko, muszą być minimalne. Nie można nazwać łatwą takiej metody, któraby już na pierwszej lekcji czytania i pisania forsować miała kilka lub kilkanaście liter w pierwszem zdaniu podstawowem. Każde następne zdanie podstawowe winno nieść dziecku tylko jedną nową literę.

Układ liter powinien być tak zestawiony, by zezwalał dziecku na dużą swobodę wypowiadania się.

Pierwszeństwo zyska taka metoda zdaniowa, która posiadać będzie sama w sobie wartości wychowawcze, a więc zapewni dziecku możność swobodnego, samodzielnego i indywidualnego uzewnętrznienia treści duszy dziecka.

Koleżankom, Kolegom oraz wszystkim naszym Przyjaciołom życzymy jakmilszego spędzenia wakacyj.

Cena oddzielnego zeszytu 30 gr.

OGŁOSZENIA NA OKŁADCE:

Cała strona 160 Zł, pół str. 90 Zł, $^1/_4$ str. 50 Zł, $^1/_8$ str. 30 Zł, $^1/_{16}$ str. 17 Zł

3-krotnie 10% taniej.

Ogłoszenia w tekście droższe o 20%.

Wydawca: Zarząd Okręgu Krakowskiego Związku Nauczycielstwa Polsk.

Redaktor odpowiedzialny: Ścisławski Walery.

Zakłady Graficzne „STYL", Kraków, Krupnicza 6. Telef. 111-02.

Spis treści Z. N. P. za rok 1933 - 34.

(Obok tytułu jest podany numer zeszytu).